

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

چاپ باتیک

گروه برنامه ریزی درسی صنایع دستی (دوخت سنتی)

تاریخ شروع اعتبار: ۱۳۷۳/۲/۱

کد استاندارد: ۹-۲۹/۳۲/۱/۲

معاونت پژوهش و برنامه ریزی: تهران- خیابان
آزادی- نبش چهارراه خوش- سازمان آموزش فنی و
حرفه‌ای کشور- طبقه پنجم
تلفن: ۶۶۹۴۱۵۱۶ دورنگار: ۶۶۹۴۱۲۷۲
کد پستی: ۱۳۴۵۶۵۳۸۶۸
EMAIL: INFO@IRANTVTO.IR

از کلیه صاحب نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

دفتر طرح و برنامه های درسی: تهران- خیابان
آزادی- خیابان خوش شمالی- تقاطع خوش و نصرت-
ساختمان فناوری اطلاعات و ارتباطات- طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۴۴۱۱۹ و ۶۶۹۴۴۱۲۰ دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷
کد پستی: ۱۴۵۷۷۷۷۳۶۳
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.IR

تعریف مفاهیم سطوح یادگیری	
آشنایی: به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی/شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل/اصول: به مفهوم مبانی مطالب نظری/ توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار	
مشخصات عمومی شغل :	
چاپ کننده باتیک کسی است که بتواند طرح‌های مختلف را به کمک روش موم- آردبرنج- آرد نخود- چسب و یا سایر مواد روی پارچه با استفاده از اصول رنگرزی پیاده کرده و مواد اضافی را از روی پارچه شستشو دهد، ضمناً از عهده نقاشی روی پارچه برآمده و دارای سایر مهارت‌های آمده در این استاندارد باشد.	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی	
حداقل توانایی جسمی: دست و چشم سالم	
مهارت های پیش نیاز این استاندارد : ندارد	
طول دوره آموزشی :	
طول دوره آموزش	: ۱۷۹ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۴۰ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۱۳۹ ساعت
- زمان کارآموزی در محیط کار	: - ساعت
- زمان اجرای پروژه	: - ساعت
- زمان سنجش مهارت	: - ساعت
روش ارزیابی مهارت کارآموز:	
۱- امتیاز سنجش نظری(دانش فنی): ۲۵٪	
۲- امتیاز سنجش عملی : ۷۵٪	
۱-۲- امتیاز سنجش مشاهده ای : ۱۰٪	
۲-۲- امتیاز سنجش نتایج کار عملی : ۶۵٪	
ویژگیهای نیروی آموزشی :	
حداقل سطح تحصیلات : لیسانس نساجی	

ردیف	عنوان توانایی
۱	توانایی کشیدن طرح
۲	توانایی پیاده کردن طرح روی پارچه روش های مختلف
۳	توانایی موم کشی طرح
۴	توانایی رنگرزی پارچه همراه با مواد پوشاننده (موم - مداد - خمیر آرد - گره زدن - قلم مو - نخ پیچی ...)
۵	توانایی خشک کردن پارچه شسته شده
۶	توانایی موم گیری
۷	توانایی رنگرزی پارچه به صورت ترک های تار عنكبوتی
۸	توانایی رنگ آمیزی با ماژیک مخصوص مناسب برای چاپ
۹	توانایی رنگرزی به وسیله قلم مو با استفاده از گوتا (آرد)
۱۰	توانایی چاپ پارچه به روش مدل‌های چوبی و یا قالب های پیش ساخته
۱۱	توانایی چاپ پارچه به روش استیل کردن در شکل های دلخواه
۱۲	توانایی ساختن طرح های ابتکاری
۱۳	توانایی نقاشی روی پارچه یا رنگ گوهاش و قلم مو
۱۴	توانایی چاپ روی پارچه به سایر روشها (انواع محلول نشاسته همراه با رنگ رقیق جوهری)

شماره	شرح	زمان آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	توانایی کشیدن طرح ۱-۱ شناسایی وسایل طراحی (مداد- رسم- کاغذ رسم) ۱-۲ شناسایی اصول کشیدن یا کپی برداشتن طرح ۱-۳ شناسایی اصول پیاده کردن طرح روی کاغذ کالک یا روغنی ۱-۴ شناسایی اصول نمره گذاری طرح به جهت رنگهای مختلف	۱	۴	۵
۲	توانایی پیاده کردن طرح روی پارچه به روشهای مختلف ۲-۱ شناسایی اصول پیاده کردن طرح روی پارچه به روشهای مختلف	۱	۳	۴
۳	توانایی موم کشی طرح ۳-۱ آشنایی با موم باتیک (موم و پارافین) ۳-۲ شناسایی اصول داغ کردن موم و پارافین ۳-۳ شناسایی با محفوظ کردن اطراف اجاق گاز و سطح کار با ورق آلومینیوم ۳-۴ شناسایی اصول گذاشتن کار در کارگاه نسبت به اندازه طرح ۳-۵ شناسایی اصول موم کشی روی و پشت پارچه و پیشگیری از ایجاد حباب هوا از رنگ روشن به تیره ۳-۶ شناسایی اصول سخت کردن موم در اثر سرد کردن ۳-۷ شناسایی اصول پیشگیری از حوادث سوختگی ناشی از موم داغ و چراغ گاز ۳-۸ شناسایی اصول پاک کردن قسمت‌هایی که لکه موم ریخته است	۱	۶	۷
۴	توانایی رنگرزی پارچه همراه با مواد پوشاننده (موم-مداد-خمیرآرد- گره زدن- قلم‌مو- نخ پیچی ...) ۴-۱ شناسایی رنگرزی باتیک ۴-۲ شناسایی پارچه (پنبه‌ای- ابریشمی- پشمی- الیاف مصنوعی و یا مخلوط آنها) ۴-۳ آشنایی با انواع رنگ و رنگهای قابل جذب بوسیله پارچه‌های مختلف	۶	۲۰	۲۶

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی شستشوی آهار پارچه	۴-۴
			آشنایی با رنگهای اصلی و فرعی و تأثیر رنگها روی یکدیگر	۴-۵
			آشنایی با رنگهای مناسب در چاپ باتیک	۴-۶
			آشنایی با روش حل کردن رنگهای مختلف	۴-۷
			آشنایی با ساختن محلول رنگ در غلظت مناسب	۴-۸
			شناسایی اصول تهیه نمونه رنگریزی شده	۴-۹
			شناسایی اصول رنگریزی سر پارچه طراحی شده در مراحل مختلف	۴-۱۰
			شناسایی اصول ثابت کردن رنگ	۴-۱۱
			شناسایی اصول شستشوی رنگ اضافی بر حسب نوع کار	۴-۱۲
			شناسایی اصول رفع عیوب رنگریزی	۴-۱۳
۳	۲	۱	توانایی خشک کردن پارچه شسته شده	۵
			شناسایی اصول خشک کردن پارچه رنگ شده و شسته شده	۵-۱
۳	۲	۱	توانایی موم گیری	۶
			آشنایی با درجات مختلف اتو بر حسب نوع پارچه	۶-۱
			آشنایی با شستشوی بقایای موم به جا مانده به وسیله شستشوی پارچه با آب سرد و صابون	۶-۲
۱۰	۷	۳	توانایی رنگریزی پارچه به صورت ترک‌های تار عنکبوتی	۷
			شناسایی پارچه چاپ شده به صورت ترک‌های تار عنکبوتی	۷-۱
			شناسایی موم کشی و آماده کردن پارچه جهت رنگریزی	۷-۲
			شناسایی اصول رنگریزی پارچه به روش ترک‌های تار عنکبوتی	۷-۳
			شناسایی اصول شستشوی پارچه رنگ شده	۷-۴

شماره	شرح	زمان آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۷-۵	شناسایی عیوب پارچه چاپ شده ناشی از ساختن موم			
۷-۶	شناسایی عیوب پارچه چاپ شده ناشی از رنگریزی			
۸	توانایی رنگ‌آمیزی با ماژیک مخصوص مناسب برای چاپ	۲	۵	۷
۸-۱	آشنایی با ماژیک مخصوص			
۸-۲	شناسایی پیاده کردن طرح روی پارچه			
۸-۳	شناسایی پرکردن قسمت‌هایی از طرح که نباید رنگریزی شود به کمک ماژیک مخصوص			
۸-۴	شناسایی اصول رنگریزی و ثابت کردن رنگ در صورت لزوم			
۸-۵	شناسایی اصول شستشوی پارچه رنگ شده			
۹	توانایی رنگریزی به وسیله قلم‌مو با استفاده از گوتا (آرد)	۵	۱۵	۲۰
۹-۱	شناسایی اصول پیاده کردن طرح روی پارچه			
۹-۲	شناسایی گوتاکشی (خمیر آرد) دور طرح به کمک قلم موی شماره صفر			
۹-۳	شناسایی اصول رنگریزی طرح با رنگهای مناسب چاپ باتیک			
۹-۴	شناسایی اصول استفاده از نمک دریا جهت تغییر رنگ طرح			
۹-۵	شناسایی اصول خشک کردن کار			
۹-۶	شناسایی اصول شستشوی کار با آب و صابون			
۱۰	توانایی چاپ پارچه به روش مدل‌های چوبی و یا قالب‌های پیش ساخته	۲	۵	۷
۱۰-۱	شناسایی اصول ساختن طرح‌های هندسی و غیرهندسی با تخته سه‌لایی یا سیب‌زمینی یا لینونئوم به صورت هر طرح دو عدد			
۱۰-۲	شناسایی اصول خیس کردن پارچه یا کار مورد نظر			
۱۰-۳	شناسایی اصول بستن طرحها به پشت و روی پارچه بوسیله گیره بخاری			

شماره	شرح	زمان آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱۰-۴	شناسایی اصول رنگرزی پارچه با طرح بسته شده در حمام‌های مختلف رنگ			
۱۰-۵	شناسایی اصول باز کردن گیره‌ها و طرح			
۱۰-۶	شناسایی اصول خشک کردن پارچه چاپ شده			
۱۱	توانایی چاپ پارچه به روش استیل کردن در شکل‌های دلخواه	۲	۱۰	۱۲
۱۱-۱	شناسایی اصول کشیدن و بریدن طرح روی ورقه‌های نازک (استیل)			
۱۱-۲	شناسایی اصول بریدن طرح مقوا در تعداد رنگ‌ها			
۱۱-۳	شناسایی اصول قراردادن طرح یا استیل روی پارچه مورد نظر			
۱۱-۴	شناسایی اصول رنگ آمیزی پارچه با در نظر گرفتن ورق استیل روی آن در محل‌های بریده شده			
۱۱-۵	شناسایی اصول خشک کردن رنگ			
۱۱-۶	شناسایی اصول اطو کردن و ثابت کردن رنگ			
۱۲	توانایی ساختن طرح های ابتکاری	۵	۳۰	۳۵
۱۲-۱	شناسایی انواع طرح‌ها و موارد مصرف هر یک			
۱۲-۲	استفاده از روش‌های مختلف جهت چاپ طرح های ابتکاری (گره زدن، ریسمان پیچی، چین دادن، دوختن)			
۱۳	توانایی نقاشی کردن روی پارچه یا رنگ گواش و قلم مو	۵	۲۰	۲۵
۱۳-۱	پیاده کردن طرح با کاربن			
۱۳-۲	قالب کشیدن پارچه			
۱۳-۳	مخلوط کردن چسب سفید در رنگ گواش جهت ثبوت رنگ			
۱۳-۴	نقاشی کردن طرح روی پارچه با رنگ‌های مختلف			
۱۳-۵	خشک کردن کار			

شماره	شرح	زمان آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱۳-۶	اصول ثابت کردن به کمک محلول سرکه و آب روی پارچه به کمک اطوی داغ(زیر و روی کار را کاغذ حوله‌ای بگذارید سپس روی آن پارچه پهن کرده با اطوی داغ ابتدا زیر و سپس روی آن را اطو کنید)			
۱۴	توانایی چاپ روی پارچه به سایر روشها (انواع محلول نشاسته همراه با رنگ رقیق جوهری) شناسایی اصول رنگرزی با چسب کاغذ دیواری(محلول چسب، رنگ، جوهری،سپس وارد کردن پارچه) شناسایی اصول رنگرزی با محلول نشاسته نخود یا برنج	۵	۱۰	۱۵

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل: چاپ باتیک

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	کاغذ رسم		
۲	مداد		
۳	الگو		
۴	میز رسم		
۵	خط کش		
۶	پرگار		
۷	کاغذ کالک یا روغنی		
۸	کاربن		
۹	کاغذ طرح دار شماره بندی شده		
۱۰	سوزن		
۱۱	میز کار با سطح سفت		
۱۲	مداد رسم		
۱۳	قلم مو در اندازه های مختلف		
۱۴	ظرف گرد با دسته عایق برای داغ کردن موم		
۱۵	ورق آلومینیوم		
۱۶	میز کار		
۱۷	کارگاه		
۱۸	انواع پارچه		
۱۹	انواع رنگ مناسب پارچه های مختلف		
۲۰	رنگ های اصلی (زرد - قرمز - آبی)		
۲۱	جوش شیرین		
۲۲	موم باتیک		
۲۳	دستکش نسوز		
۲۴	ماده ثابت کننده		

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۲۵	چهارچوب		
۲۶	اتو		
۲۷	مواد تشبیه کننده (نمک یا سرکه بسته به نوع رنگ)		
۲۸	تشک آب		
۲۹	موم زن		
۳۰	دستکش پلاستیکی		
۳۱	تشک آب و یا آب جاری		
۳۲	بندرخت و یا چهارچوب		
۳۳	کاغذ کاهی باطله		
۳۴	موم ذوب شده		
۳۵	وسیله موم کشی		
۳۶	ظرف رنگرزی		
۳۷	پارچه مناسب		
۳۸	اتوی داغ		
۳۹	رنگهای مناسب بر حسب نوع پارچه		
۴۰	ماژیک مخصوص		
۴۱	طرح		
۴۲	میز کار		
۴۳	مداد طراحی		
۴۴	قیچی		
۴۵	آرد		
۴۶	گوتا		
۴۷	قلم مو شماره صفر		
۴۸	رنگهای مناسب با جنس زمینه		

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل: چاپ باتیک

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۴۹	نمک دریا		
۵۰	لگن آب		
۵۱	پودر صابون		
۵۲	تخته سه لایی		
۵۳	ظرف آب		
۵۴	سیب زمینی		
۵۵	مکالموم		
۵۶	گیره بخاری		
۵۷	پارچه پیراهن		
۵۸	حوله یا کاغذ خشک کن		
۵۹	طرح های مختلف		
۶۰	اره مویی		
۶۱	گونیا		
۶۲	ورق استینل		
۶۳	رنگهای مناسب زمینه (اکریلیک)		
۶۴	ظروف حل کردن رنگ		
۶۵	تیغ موکت بر یا قیچی تیز		
۶۶	ریسمان		
۶۷	نخ و سوزن		
۶۸	قالب گلدوزی		
۶۹	چسب سفید		
۷۰	بخاری		
۷۱	سرکه سفید و آب		
۷۲	پارچه پنبه ای یا ابریشمی		

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل: چاپ باتیک

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۷۳	رنگ جوهری		
۷۴	نشاسته		
۷۵	لگن آب مناسب با اندازه پارچه		
۷۶	چسب کاغذ دیواری هم زن		
۷۷	نخود		
۷۸	میزان الحرارة		
۷۹	دستکش گاز		